

På gång i Budapest

Parlamentsbyggnaden som speglar sig i floden Donau är Ungerns största byggnad. Kupolen är drygt 90 meter hög.

TEXT OCH FOTO:SEFYRIN.SE

Taxichauffören håller emellanåt över 100 km/h när han otåligt kryssar sig fram i bilköerna in mot Budapests centrala delar. Tvärnit vid stoppljus och så på gasen igen. Ser i ögonvrån en lutande hastighetskylt där det står 50 på, ett cykelbud glider upp jämsides med oss när vi återigen har fastnat i en oändlig bilkö. Som en oljad blixtsackar sig den dödsföraktande cyklisten fram mellan alla bilar och har på några minuter försvunnit ur synhåll. Överallt bilköer och överallt byggarbetsplatser. Frihetsbron som är en av stadens pulsådror är avstängd på grund av renovering. Vi har hamnat i en gigantisk byggarbetsplats i hjärtat av Europa.

Försiktigt och med alla sinnen på spänn går vi över Frihetsbron. Fotgängare och cyklister får samsas på någon meters bredd av den berömda bron. Ovanför och på sidan om bron borras och hamras det, doften av svetsat stål svider lite i näsan. En tjock kabel ringlar över den avskiljda delen av bron där vi samtidigt försöker klara livhanken och samtidigt studerar utsikten över Donau. Ett genomstressat cykelbud med någon sorts akuttransport kör slalom mellan turister, byggarbetare och gamla gummor som släpar på sina matkassar. Snett upp mot vänster tornar slottet upp sig och nedanför det mäktiga slottet syns den berömda kedjebbron som en siluett i smogen. Nu när Frihetsbron är avstängd får man ta

Frihetsbron

antingen Elisabetsbron eller Kedjebbron för att ta sig mellan de båda stadsdelarna Buda och Pest.

Både utanför och innanför saluhallen är kommersen livlig

På andra sidan Frihetsbron finner vi saluhallen. Vi lämnar larmet och trafiken utanför och kliver in i en annan värld – Budapestsbornas vardag. Än har inte turismen satt så mycket prägel på utbudet och vill man fråga om något så funkas teckenspråket bättre än engelskan. Långa rader med salami och paprika och här och var några små kiosker där man får en blygsam peng för en pytteliten mugg med stark espresso. Vill man ha ännu mer värme kan man i samma kiosk köpa en något större mugg

Gågatan Váci Utca

med *unicum* - en örtlikör som lär bota alla tänkbara krämpor. Mannen rycker på axlarna när vi avböjer en skvätt *unicum* till kaffet. Klockan är bara förmiddag och espressokaffet höjde koffeinhalten i blodet till en angenäm nivå.

Efter att ha övertygat en gammal gumma som säljer svamp att vi inte ska ha några färska nyplockade svampar idag (Carl-Johan svamp?) tar vi rulltrappan upp till övervåningen. Det har börjat kurra i magen, inte bara vi har lunchinställda magar, utan även invånarna själva. Nu är det trångt bland snabbmatställena och vi struntar därför i langos och går in på ett av de få turistanpassade ställena i saluhallen. Kanske inte alldeles billigt men å andra sidan rejäla

portioner av bastant ungersk husmanskost och en kall skummande Dreher hjälper livsandarna tillbaka.

Efter att ha utforskat övre hallen av saluhallen och hittat billiga och fantastiskt vackra handarbeten tar vi trapporna ner till källarplanet. Här nere finner vi bara ett vanligt trist snabbköp och vi tar oss strax upp till entréplanet igen och lämnar saluhallen bakom oss.

Vi flanerar sakta fram genom folkmyller och uteserveringar

på **gågatan Váci Utca** och trängs bland alla andra turister och kutryggiga gummor som säljer stickat och virkat. Priserna i kaféerna som ligger tätt är nästan tredubbla mot de priser som finns i saluhallen på mat och dryck. Men en tårtbit och en kaffe är inte helt fel och som vanligt i denna stad är det rejäla portioner som gäller. Man åker inte hem från Budapest utan att ha ätit något bakverk på ett kafé. En jättelik och fantastiskt god tårtbit med kaffe på turiststråket blev inte dyrare än ett par svenska tior. Den pigga servitrisen föreslog ett glas sött Tokaijer till. Att dricka vin till kaffe och kaka är en kär tradition för ungrarna - och faktiskt, det låter absolut värre än vad det är! Váci Utca kantas av antikvitetsbutiker och stora klädkedjor som HM och Mango. En rätt härlig mix av gammalt och nytt, men den som räknar med prismässiga shoppingfynd får nog leta någon annanstans för här är det nästan svenska priser som gäller. Efter en dag i Budapest är det välbehövligt med lite avkoppling. Ett utmärkt sätt att samla dagens intryck är att ta ett varmt bad i något av de många badhusen.

Det finns givetvis många sätt att ta sig runt i Budapest. Spårvagnarna ger enkel och mycket billig sightseeing, men som vanligt är det ingenting

som slår de vanliga apostlahästarna. Går man vilse blir det som regel bara lite mer i upplevelseryggsäcken. Att försöka följa någon karta **uppför Gellérthöjden** ansåg vi snart var fullständigt meningslöst. Små stigar och asfalterade gångar som går kors och tvärs gjorde kartläsandet förbryllande. Devisen *att för att komma upp måste man gå i uppförslutning* fungerade ypperligt. Lite frustrerande var det att precis när man inbillade sig att toppen var nära så var det bara en ny stigning bakom vägkröken. Men till slut nådde vi upp till Citadellet och det 40 meter höga Frihetsmomentet. Utsikten från det 140 meter höga berget var helt makalös. Nedanför ringlade sig Donau och på andra sidan floden speglade sig Pestsidan i vattnet. Om det finns ett enda *måste* i Budapest är detta *måste* givet; **Slottshöjden med Gamla Staden**. Man kan välja att åka

Ungersk öl

Fakta Budapest

Valuta: 100 HUF (ungerska Forinter) är ungefär 4 svenska kronor (dec 2007).

Restid: Två timmar från Arlanda. Från Prags flygplats ca 20-30 min.

Ta sig dit: Reguljärflyg med flera bolag. Prisexempel Sterling från 1200 kr.

Bo: Dubbelrum på anrika Hotel Gellért från 1100 kronor. Lägenhet från 300 kronor (i utkanten av staden).

Inf: <http://www.budapestguiden.nu/>
<http://www.budapestinfo.hu/en/>

Priskoll: En stor stark 10 - 15 kr, Espresso några kronor, "Dagens" (ofta en rejäl portion gulasch) från 50 kr.

Rudas furdó. Ett av många furdó - badhus i Budapest.

Fiskarbastionen ser ut som ett gammalt sagoslott

linbana upp eller att ta någon gångväg upp. Vi valde det senare och passade på att slinka in på ett café för en förmiddagsfika. Det hade börjat duggregna och vi valde att sätta oss inomhus i det ombonade och varma caféet. En vänlig man kom snabbt fram med bakelse och rykande espresso. Efter någon halvtimme hade solen börjat titta fram och vi tog återigen oss an en rejäl uppførsbacke, men i gengäld fick vi många fina vyer att beskåda under vår förd upp mot Slottshöjden. Det mest absurda är nog **Fiskarbastionen** som är byggd ovanpå de medeltida slottsmurarna. Fiskarbastionen byggdes runt sekelskiftet och ser mer ut som ett sagoslott. Precis som mycket annat i Budapest är även Gamla staden och dess kyrkor och byggnader föremål för renoveringar. Den ståtliga Matthiaskyrkan

var nästan övertäckt av byggnadsställningar och presenningar och runt om torget vid kyrkan allehanda byggbodar och lyftkranar. När det börjar duggregna går vi in i *Vinernas hus* och efter att ha betalt entrén så förses vi med några ostkex och varsitt glas. Nere i källarvalvet kan man själv få prova viner från Ungerns olika vindistrikt. Man snuttar och spottar och försöker skölja bort smaken av unket surt vin med vatten. Sänder en tacksam tanke till vårt svenska systembolag som aldrig kommer att salutföra merparten av det som vi smakade på... Några vita viner var helt drickbara och så naturligtvis det

söta tokajvinet, men resten var ordentligt under lågvattenmärket. Lite besvikna på *Vinernas hus*

gick vi ut igen. Dags för en sen lunch, vi gick in i en närbutik och köpte ett par rejäla mackor och något att dricka. Picnic-lunchen intogs i en park halvvägs ner från Slottshöjden och med hänförande utsikt över Budapest. Från vår plats kunde vi bara konstatera att Budapest är väldigt charmig, trots att staden är som en jättelik byggarbetsplats.

Kedjebron sedd från Slottshöjden

BADPROCEDUR

Likt sektmedlemmar iklädda Gellérthotellets vita tjocka badrockar och med flip-flops på fötterna går vi igenom hotellkorridoren fram mot hissen som tar oss ner till badet. Vi ringer på hissen och strax därefter öppnas gallerförsedda dörrar av en gammal dam. På vägen ner får vi våra plastkort som ger oss fri entré till badet. Vi kommer ner till en enormt stor hall där rösternas sorl studsar mellan stenväggarna. Det är inte givet vart man ska gå, men vi slår följe med ett engelskt par som likt oss är lätt förvirrade. Tillslut hittar vi något som vi antar är ingången. Med teckenspråk försöker vi fråga en vitklädd badvakt om det är här vi ska gå in. Försöker fråga vart vi ska hänga av oss våra badrockar och får en axelryckning till svar. Vi knallar framåt en bit till och på vänster sida finner vi varma hyllor som vi lägger våra badrockar och handdukar på. I nästa rum slår fuktig värme mot oss och det luktar svavel. På den ena sidan finns det en bassäng med 38 gradigt vatten och på den andra sidan finns det en annan bassäng med 36 gradigt vatten. Man glider ner i det varma vattnet och

det är helt enkelt underbart. Efter en stund vaknar upptäckarlustan. Vi sveper in oss i våra badrockar och tar rygg på en annan badgäst som med bestämda steg går in i en liten gång. Uppför några trappor och sedan ut genom en dörr. Att försöka fråga någon av badvakterna har vi förstått är rätt meningslöst för antingen är de trötta på att svara på frågor eller så förstår de ej våra frågor. Nu har vi kommit ut till ett jättelikt soldäck där tomma solstolar skvallrar om att säsongen för utomhusbad närmar sig sitt slut för i år. En stor konstig bassäng med höga kanter och drygt meters vattendjup förbryllar oss. Vi ser väl rätt konfunderade ut och ett par österrikare berättar att varje halvtimme startas vågmaskinen och bassängen förvandlas till ett skummande och böljande inferno. Detta vill man givetvis inte missa så vi plaskar runt en stund i det rätt kalla vattnet. En högtalarröst förkunnar på tre språk att vågmaskinen strax startar och att icke simkunniga personer samt barn ska gå upp ur bassängen. Vågorna är verkligen häftiga. Man kastas hit och dit och det är barnsligt roligt att försöka glidsurfa på vågorna. Rejält omruskade och med några svidande kallsupar i näsan går vi vidare till nästa bassäng. Nu är det dags för lite relax och vi glider ner i en varm ångande svaveldoftande bassäng. Med jämna

mellanrum startas kraftfulla duschar som ger rejäl massage på ryggar och axlar – kanske lite väl kraftiga för en otränad men säkert mycket effektivt. Själv placerar jag mig på en bänk och sjunker ner i det varma vattnet så bara nästippen sticker upp. Slumrar nästan till när jag väcks upp av en grupp som tydligt visar att de är stammisar med sitt självklara sätt att låta badceremonin samtidigt vara en social händelse där man löser allehanda världsproblem. Förstår inte ett ord av vad som dryftas men att kvinnorna pratar om sitt och männen som sitt är rätt uppenbart. Efter att fått vårt lystmäte när det gäller vågor och svaveldofter går vi tillbaka in badhallen. Vi simmar några längder i den klassiska simhallen. Vattnet är rätt kallt och doftar klor.

Det känns som att vara inne i ett palats, högt i tak och jugendinspirerade utsmyckningar skänker en nästan högtidig stämning. Vår nästa anhalt blir bubbelbadet bakom simbassängens ena kortända. En ettrig badvakt ser till att inga barn tar sig ner bland bubblorna. På ungerska upplyser han en japansk mamma som försöker kringgå reglerna med att låta sitt lilla barn hänga på ryggen om att några barn äger ej tillträde hit. Vi fortsätter vår utforskning av badet och blir lite nyfikna på en liten oansenlig dörr där folk passerar ut och in igenom. Det visar sig vara en ångbastu där varm ånga gör sikten i bastun nästan obefintlig, man kan knappt skönja övriga i bastun. En stark doft av eukalyptus vidgar luftrören och lär kunna lindra luftrörsbesvär.

Nöjda och belåtna över en rätt omtumlande eftermiddag med bad och efter att gått vilse mer än en gång i alla trånga gångar och prång kan vi bara konstatera att vi håller på att bli badproffs! Imorgon kan vi med badproffsens självsäkra min göra vår egen badritual!

Utanför ångbastun finns en kallbassäng för de riktiga entusiasterna. Badproffsen går i det åttagradiga vattnet med självklara steg och utan att röra en min doppar de sig, själv nöjer jag mig med ett mycket hastigt dopp och förstår att detta måste vara en ”nära-döden” upplevelse...

